

CZU 343.222

DOI 10.5281/zenodo.4320398

RĂSPUNDEREA PENALĂ, NOȚIUNEA ȘI LIMITELE DE REALIZARE CONFORM LEGISLAȚIEI REPUBLICII MOLDOVA

Boris GLAVAN,
doctor în drept, conferențiar universitar

CRIMINAL LIABILITY, NOTION AND LIMITS OF REALIZATION IN AC- CORDANCE WITH THE LEGISLATION OF THE REPUBLIC OF MOLDOVA

Boris GLAVAN,
PhD, Associate Professor

Răspunderea penală este unul din cei trei piloni de bază pe care alături de infracțiune, pe de o parte, și pedeapsa penală, pe de altă parte, se sprijină întregul sistem de drept penal. Fără infracțiune nu există răspundere penală, iar în lipsa acesteia nu putem vorbi nici de pedeapsa penală. Sub aspect teoretic, s-au făcut multiple cercetări în încercarea de a defini și stabili conținutul juridic al răspunderii penale, însă nu s-a ajuns la o părere unanim acceptată, fiecare din definițiile propuse lăsând nesoluționate numeroase întrebări fundamentale pentru teoria dreptului penal. Încercarea legiuitorului de a susține o anumită viziune nu a pus capăt discuțiilor științifice. În cele ce urmează autorul scoate în evidență problema vizată și o abordează sub diferite aspecte, răspunzând la cele mai discutabile întrebări.

Cuvinte-cheie: răspundere penală, temei al răspunderii penale, infracțiune, limite de realizare.

Criminal liability is one of the three basic pillars on which, along with crime, on the one hand, and criminal punishment, on the other, the entire criminal law system is based. Without crime there is no criminal liability and in its absence we cannot even talk about criminal punishment. From a theoretical point of view, multiple researches have been done in an attempt to define and establish the legal content of criminal liability, but this did not reach a unanimously accepted opinion, each of the proposed definitions leaving unresolved many fundamental questions for criminal law theory. The legislator's attempt to support a certain vision did not put an end to scientific discussions. In the following, the author highlights the problem and addresses it in different ways, answering the most debatable questions.

Keywords: criminal liability, grounds of criminal liability, crime, limits of achievement.

Introducere. Răspunderea penală este o formă a răspunderii juridice și reprezintă consecința nesocotirii dispoziției normei juridice penale. De regulă, realizarea ordinii de drept penal are loc prin conformare. Există însă întotdeauna un anumit număr de persoane care nu se conformează exigențelor legii penale și săvârșesc infracțiuni. În această situație, realizarea ordinii de drept penal este posibilă numai prin constrângere, adică prin aplicarea sancțiunilor prevăzute de normele încălcate față de cei care au săvârșit fapte interzise.

Istoric vorbind, până la mijlocul sec.XX

Introduction. Criminal liability is a form of legal liability and is the consequence of disregarding the provisions of the criminal law. Usually, the realization of the criminal law order takes place through compliance. However, there are always a number of people who do not comply with the requirements of criminal law and commit crimes. In this situation, the realization of the criminal law order is possible only by coercion, i.e. by applying the sanctions provided by the violated norms towards those who have committed prohibited acts.

sub aspect legal nu se făcea delimitare între răspunderea penală și pedeapsa penală, aceste noțiuni fiind considerate identice. Introducerea în anii 1958-1961 în legislația penală a termenului „răspundere penală”, care avea să însemne altceva decât pedeapsa penală, marchează momentul din care aceste două noțiuni ulterior vor fi tratate ca fiind distincte (alin.(1) art.48 CP al RM din 1961 și articolele corespunzătoare ale codurilor penale ale celorlalte republici unionale din fosta URSS prevedea liberarea de răspundere penală, iar alin. (2) al aceluiași articol prevedea liberarea de pedeapsă).

Metodologia studiului cuprinde metodele tradiționale de cercetare: logică, gramaticală, istorică, observației, sistemică, deducției și inducției, precum și metoda sintezei și comparației. Studiul reprezintă o abordare teoretico-practică a instituției penale – răspunderea penală, accentul fiind pus pe noțiunea și limitele ei de realizare.

Rezultate obținute și discuții. În literatura de specialitate au fost expuse multiple opinii în încercarea de a defini răspunderea penală, însă nici una dintre acestea nu a fost unanim acceptată, dat fiind faptul că elaborarea lor era făcută strict pentru a răspunde prin ce se deosebește de pedeapsa penală, dar nu și pentru a răspunde la numeroase alte întrebări nu mai puțin importante pentru teoria dreptului penal.

Printre cele mai impunătoare concepții cu privire la noțiunea de răspundere penală se numără: răspunderea penală – obligația (îndatorirea) persoanei de a răspunde pentru infracțiunea comisă [12, p. 25]; răspunderea penală – măsurile procesual-penale aplicate de către stat asupra persoanei care a comis o infracțiune [21, p. 18]; răspunderea penală – raportul juridico-penal [20, p. 69]; răspunderea penală – condamnarea publică a faptelor social periculoase și a persoanelor care le comit [19, p. 51], această ultimă opinie găsin-du-și susținători și printre doctrinarii autohtoni [3, p. 24], iar mai târziu fiind preluată de Legea penală națională.

Multitudinea opiniilor expuse privind definirea răspunderii penale atestă faptul că această problemă a fost investigată de mulți cercetători și

Historically speaking, until the middle of the twentieth century, from a legal point of view, no delimitation was made between criminal liability and criminal punishment, these notions being considered identical. The introduction in 1958-1961 in the criminal legislation of the term criminal liability, which would mean something other than criminal punishment, marks the moment when these two notions will later be treated as distinct (paragraph 1 art. 48 CC of the Republic of Moldova of 1961 and the corresponding articles of the Criminal Codes of the other union republics of the former USSR provided for the release of criminal liability, and paragraph 2 of the same article provided for the release of punishment).

The study methodology includes traditional research methods: logic, grammar, history, observation, systemic, deduction and induction, as well as the method of synthesis and comparison. This article is a theoretical-practical approach to the most important aspects of the criminal institution - criminal liability, the emphasis being on the notion and its limits of achievement.

Results obtained and discussions. Multiple opinions have been expressed in the literature in an attempt to define criminal liability, but none of them has been unanimously accepted given that their elaboration was made strictly to answer what differs from criminal punishment, but not to answer many other questions no less important for the theory of criminal law.

Among the most imposing conceptions regarding the notion of criminal liability are: criminal liability - the obligation (duty) of the person to answer for the crime committed [12, p.25]; criminal liability - the criminal procedural measures applied by the state on the person who committed a crime [21, p.18]; criminal liability - the juridical-criminal relationship [20, p.69]; criminal liability - public condemnation of socially dangerous acts and the persons who commit them [19, p.51], this last opinion finding supporters also among local doctrinaires [3, p.24], and later being taken over by the National Criminal Law.

The multitude of opinions expressed on

în special într-un mod foarte intens. Interpretarea diferită a noțiunii și conținutului răspunderii penale demonstrează importanța și dificultatea problemei în cauză. Avându-se în vedere că răspunderea penală este unul din pilonii de bază pe care, alături de infracțiune și pedeapsă, se sprijină întregul sistem de drept penal, este extrem de important și necesar ca, în scopul aplicării unilaterale a normelor penale, legiuitorul să-și expună voința dând o apreciere acestei noțiuni, fapt care s-a și întâmplat odată cu adoptarea legislației penale în vigoare.

Potrivit art.50 CP al RM, prin răspundere penală se înțelege „condamnarea publică, în numele legii, a faptelor infracționale și a persoanelor care le-au săvârșit, condamnare ce poate fi precedată de măsurile de constrângere prevăzute de lege”.

Pentru a înțelege mai bine conținutul acestei noțiuni, vom încerca, în continuare, să analizăm fiecare trăsătură caracteristică răspunderii penale, fiind vorba despre:

- condamnarea faptelor infracționale și a persoanelor care le-au săvârșit;
- condamnarea publică;
- condamnarea în numele legii;
- condamnarea ce poate fi precedată de măsurile de constrângere prevăzute de lege.

Prin condamnarea faptelor infracționale și a persoanelor care le-au săvârșit înțelegem dezaprobarrea acestor fapte și persoane din partea statului care se exprimă în sentința de condamnare sub formă de identificare a caracterului și gradului pericolului social al infracțiunii comise, pe de o parte, și, pe de altă parte, sub formă de identificare a caracterului și gradului pericolului social al persoanei care a săvârșit fapta infracțională.

Condamnarea publică presupune dezaprobarrea faptei infracționale și a persoanei care a săvârșit-o, precum și obligarea acestei persoane să suporte o anumită pedeapsă prevăzută de legea penală exprimată în sentința de condamnare ce se pronunță în mod public [6, p. 104].

Prin condamnare în numele legii experții în materie de drept penal, practic în mod unanim, fac trimitere la faptul că sentința de condamnare se pronunță în numele legii [2, p. 341] care, la

the definition of criminal liability testifies to the fact that this issue has been investigated by many researchers and especially in a very intense way. The different interpretation of the notion and content of criminal liability demonstrates the importance and difficulty of the issue at hand. Given that criminal liability is one of the basic pillars on which, along with crime and punishment, the entire criminal law system leans on, it is extremely important and necessary that, in order to unilaterally apply criminal rules, the legislature exposes the will by giving an appreciation to this notion, a fact that happened with the adoption of the criminal legislation in force.

According to art. 50 of the Criminal Code of the Republic of Moldova, criminal liability means “public conviction, in the name of the law, of criminal acts and the persons who committed them, a conviction that may be preceded by coercive measures provided by law.”

In order to better understand the content of this notion, we will try to analyze each feature characteristic of criminal liability, being about:

- Condemnation of criminal acts and of the persons who committed them;
- Public condemnation;
- Condemnation in the name of the law;
- Condemnation that may be preceded by coercive measures provided by law.

By condemnation the criminal acts and the persons who committed them, we mean the disapproval of these acts and persons from the state which is expressed in the sentence in the form of identification of the nature and degree of social danger of the crime committed, on the one hand, and, on the other hand, in the form of identifying the character and degree of social danger of the person who committed the criminal act.

Public condemnation involves the disapproval of the criminal act and the person who committed it, as well as the obligation of this person to bear a certain punishment provided by the Criminal Law expressed in the sentence of condemnation pronounced publicly [6, p.104].

By conviction in the name of the law, criminal law experts, practically unanimously, refer to the fact that the sentence of conviction is pronounced in the name of the law [2, p.341] which

rândul său, înseamnă că „adoptarea sentinței în numele legii crește autoritatea acestui act, precum și responsabilitatea judecătorilor pentru emiterea unui verdict corect. Sentința emisă în numele legii este asemănătoare legii sub aspectul obligativității sale pentru persoanele pe care le vizează” [9, p. 712]. Așadar, prin condamnare în numele legii se înțelege caracterul imperativ, la rang de lege, al sentinței de condamnare. În acest fel nimeni, nici chiar statul, nu poate pune la îndoială executarea sentinței de condamnare definitive. Mai presus ca legea nu poate fi nimeni, toți sunt egali și se supun legii, inclusiv statul. Prin urmare, sentința pronunțată în numele legii devine obligatorie chiar și pentru stat.

Ultima trăsătură caracteristică a răspunderii penale se referă la măsurile de constrângere prevăzute de lege care pot preceda condamnarea. Având în vedere faptul că sentința de condamnare reprezintă forma de exprimare a condamnării publice, se poate ușor stabili ce măsuri de constrângere prevăzute de lege pot să preceadă momentul pronunțării acestui act. Remarcăm faptul că legiuitorul nu a specificat care anume lege trebuie să prevadă măsurile de constrângere ce ar preceda condamnarea. În legătură cu aceasta unii autori atribuie la măsurile de constrângere doar pe cele prevăzute de legea procesual-penală [2, p. 342], alții însă adaugă la acestea și cele prevăzute de legea penală [4, p. 230]. În viziunea noastră, accentul nu ar trebui pus pe o lege sau alta, important fiind faptul ca aceste măsuri să preceadă condamnarea publică. Prin urmare, la măsurile de constrângere în sensul art.50 CP al RM sunt atribuite:

- reținerea (art.165 CPP al RM);
- măsurile preventive (obligarea de a nu părăsi țara; garanția personală; garanția unei organizații; ridicarea provizorie a permisului de conducere a mijloacelor de transport; transmiterea sub supraveghere a militarului; transmiterea sub supraveghere a minorului; liberarea provizorie sub control judiciar; liberarea provizorie pe cauțiune; arestarea la domiciliu; arestarea preventivă – art.178 CPP al RM);
- alte măsuri procesuale de constrângere (obligarea de a se prezenta; aducerea silită; sus-

in turn means that “the adoption of the sentence in the name of the law increases the authority of this act, as well as the responsibility of the judges for issuing a correct verdict. The sentence issued in the name of the law is similar to the law in terms of its obligation for the persons it targets” [9, p.712]. Therefore, by conviction in the name of the law is meant the imperative character, at the rank of law, of the sentence of condemnation. In this way, no one, not even the state, can question the execution of the final sentence. No one can be above the law; all are equal and obey the law including the state. Therefore, the sentence pronounced in the name of the law becomes mandatory even for the state.

The last characteristic feature of criminal liability refers to the coercive measures provided by law that may precede the conviction. Considering the fact that the sentence of conviction represents the form of expression of the public conviction, it is easy to establish which coercive measures provided by law can precede the moment of pronouncing this act. We note that the legislator did not specify which law should provide for coercive measures that would precede the conviction. In connection with this, some authors attribute to the coercive measures only those provided by the Criminal Procedure Law [2, p.342], others, however, add to these also those provided by the Criminal Law [4, p.230]. In our view, the emphasis should not be on one law or another, as it is important that these measures precede public condemnation. Therefore, to the coercive measures within the meaning of art. 50 CC of the Republic of Moldova are attributed the following:

- The arrest (art.165 Code of Criminal Procedure of the Republic of Moldova);
- Preventive measures (obligation not to leave the country; personal guarantee; guarantee of an organization; provisional lifting of the driving license of means of transport; transfer under supervision of the military; transfer under supervision of the minor; provisional release under judicial control; provisional release on bail; house arrest; pre-trial detention - art.178 CCP of the Republic of Moldova);
- Other procedural measures of coercion (obligation to appear; forced bringing; tempo-

pendarea provizorie din funcție; măsuri asigurătoare în vederea reparării pagubei produse prin infracțiune; garantarea executării pedepsei amenzii – art.197 CPP al RM);

– măsurile de constrângere cu caracter medical (internarea într-o instituție psihiatrică cu supraveghere obișnuită; internarea într-o instituție psihiatrică cu supraveghere riguroasă – art.99 CP al RM);

– măsurile de constrângere cu caracter educativ (avertismentul; încredințarea minorului pentru supraveghere părinților, persoanelor care îi înlocuiesc pe aceștia sau organelor specializate de stat; obligarea minorului de a repara daunele cauzate; obligarea minorului de a urma un curs de tratament medical de reabilitare psihologică; internarea minorului într-o instituție specială de învățământ și de reeducare sau într-o instituție curativă și de reeducare – art.104 CP al RM) etc.

Din cele relatate putem rezuma că prin condamnarea publică, în numele legii, a faptelor infracționale și a persoanelor care le-au săvârșit se înțelege dezaprobarea (aprecierea pericolului social al) faptelor infracționale și a persoanelor care le-au săvârșit exprimată în sentința de condamnare care la rândul ei se pronunță în mod public și în numele legii.

Ținem să subliniem că noțiunea răspunderii penale în redacția art. 50 CP al RM lasă sub semnul întrebării mai multe probleme teoretice, și anume: „de la ce anume urmează să fie scutită persoana, adică liberată de răspundere penală prin sentința de încetare a procesului penal (art.391 CPP al RM) sau prin sentința de condamnare (art.389 CPP al RM) dacă în conținutul acestor documente se reflectă aprecierea (individualizarea) caracterului și gradului pericolului social al infracțiunii și al persoanei care a săvârșit-o și ambele sentințe se pronunță în mod public și în numele legii?”. Totodată, potrivit art.50 CP al RM, răspunderea penală apare odată cu pronunțarea sentinței de condamnare, însă nu este clar cum poate fi liberată persoana de la răspundere penală la etapa urmăririi penale dacă răspunderea încă nu a apărut? În acest context rămâne neclară natura juridică a instituției „Înlăturarea răspunderii penale” (Capitolul XI CP al RM) ce produ-

rary suspension from office; precautionary measures to repair the damage caused by the crime; guaranteeing the execution of the fine - art. 197 CCP of the Republic of Moldova);

• Coercive measures of a medical nature (hospitalization in a psychiatric institution with regular supervision; hospitalization in a psychiatric institution with rigorous supervision - art.99 CC of the Republic of Moldova);

• Measures of educational coercion (Warning; Entrusting the minor for supervision of parents, persons replacing them or specialized state bodies; forcing the minor to repair the damage caused; forcing the minor to attend a course of psychological rehabilitation treatment; hospitalization of the minor in a special education and re-education institution or in a curative and re-education institution - art.104 CC of the Republic of Moldova) etc.

From the above mentioned, we can summarize that by the public conviction, in the name of the law, of the criminal acts and of the persons who committed them, we mean the disapproval (assessment of the social danger of) the criminal acts and the persons who committed them expressed in the sentence, which in turn, is pronounced publicly and in the name of the law.

We would like to emphasize that the notion of criminal liability in the wording of art. 50 CC of the Republic of Moldova leaves under the question several theoretical problems, namely: “from what exactly is the person exempted by the sentence of termination of the criminal process (art. 391 CPC of the Republic of Moldova) if the content of these documents reflects the appreciation (individualization) of the character and degree of social danger of the crime and of the person who committed it and both sentences are pronounced publicly and in the name of the law? ”. At the same time, according to art.50 CC of the Republic of Moldova, criminal liability appears with the pronouncement of the sentence, but it is not clear how the person can be released from criminal liability at the stage of criminal prosecution if the liability has not yet appeared? In this context, the legal nature of the institution “Remove of criminal liability” (Chapter XI CC of the Republic of Moldova) remains unclear, which

ce efecte juridice până la pronunțarea sentinței de condamnare și în legătură cu care apare din nou întrebarea: „Cum poate fi înlăturat ceea ce încă nu există?”.

Condamnarea publică, în numele legii, a faptelor infracționale și a persoanelor care le-au comis exprimată prin sentința de condamnare marchează un aspect foarte important în vederea realizării răspunderii penale, acest fapt fiind recunoscut practic în mod unanim de toți experții de specialitate. Rolul răspunderii penale însă este mult mai mare și mai important decât condamnarea persoanei. În mod cert, condamnarea publică influențează deosebit profilul psihologic al persoanei găsite vinovate de săvârșirea infracțiunii în vederea corectării și reeducării acesteia, însă răspunderea penală nu se poate reduce doar la aceasta, dacă ar fi așa, atunci care ar fi necesitatea aplicării pedepsei penale?

Este plauzibil faptul că legiuitorul nostru, spre deosebire de alții, a dat o apreciere legală noțiunii răspunderii penale, scopul său nobil fiind de a pune punct divergențelor de opinii tangențiale acestei instituții. Rezultatul însă a fost altul.

Interpretând aceeași definiție legală a răspunderii penale, unii autori, spre exemplu, consideră că realizarea răspunderii penale începe din momentul aplicării măsurilor de constrângere și se epuizează odată cu condamnarea infracțiunii comise și a persoanei care a săvârșit-o, exprimată în sentința de condamnare [2, p. 342], alții sunt de părere că realizarea răspunderii penale este exprimată în hotărârea de condamnare și de aplicare a pedepsei penale corespunzătoare [6, p. 141], a treia opinie este că cel mai des răspunderea penală se realizează în pedeapsă și executarea ei [6, p. 96], iar a patra opinie este că realizarea răspunderii penale începe cu intentarea urmăririi penale și se finalizează cu expirarea termenului antecedentului penal [10, p. 222].

Este de menționat că aceste opinii pot fi regăsite mai degrabă în diferitele interpretări doctrinare cu privire la noțiunea răspunderii penale decât în cea legală. Această constatare vorbește, în mod indirect, despre faptul că experții autohtoni nu împărtășesc pe deplin definiția legală a răspunderii penale.

produces legal effects until the sentencing and in connection with which the question arises again: “How can be removed something that still does not exist?”.

Public conviction, in the name of the law of criminal acts and of the persons who committed them expressed by the sentence of conviction marks a very important aspect in order to achieve criminal liability, this fact being recognized practically unanimously by all specialized experts. The role of criminal liability, however, is much greater and more important than convicting the person. Certainly the public conviction particularly influences the psychological profile of the person found guilty of committing the crime in order to correct and re-educate it, but the criminal liability cannot be reduced only to this, if so then what would be the need to apply the criminal punishment?

It is plausible that our legislator, unlike others, gave a legal assessment to the notion of criminal liability, his noble goal being to put an end to the divergences of tangential opinions of this institution. But the result was different.

Interpreting the same legal definition of criminal liability, some perpetrators, for example, consider that the realization of criminal liability starts from the moment of enforcement measures and ends with the conviction of the crime committed and the person who committed it, expressed in the sentence [2, p.342], others are of the opinion that the realization of criminal responsibility is expressed in the decision of conviction and application of the corresponding criminal punishment [6, p.141], the third opinion is that most often criminal responsibility is realized in punishment and its execution [6, p.96], and the fourth opinion is that the realization of criminal liability begins with the initiation of criminal prosecution and ends with the expiration of the term of the criminal record [10, p.222].

It is worth mentioning that these opinions can be found in the different doctrinal interpretations regarding the notion of criminal liability than in the legal one. This finding speaks, indirectly, about the fact that domestic experts do not fully share the legal definition of criminal liability.

What, however, is criminal liability and

Ce este totuși răspunderea penală și care este conținutul acestei răspunderi? Când apare și când încetează răspunderea penală? Prin ce se deosebește răspunderea penală de pedeapsa penală? Numai răspunzând în complex la aceste și la multe alte întrebări vom avea o viziune mai clară, mai corectă despre instituția abordată, apreciindu-i noțiunea și esența juridică veridică.

În primul rând, este de menționat că răspunderea penală, fiind o formă a răspunderii juridice, alături de răspunderea civilă, cea administrativă ori disciplinară, are la bază semnificația termenului „răspundere”, care, potrivit afirmațiilor experților români G. Vrabie și S. Popescu, a derivat din verbul latin „responderere” și însemna a răspunde, dar în același timp a plăti, la rândul său [11, p. 142].

Potrivit DEX-lui, termenul „răspundere” semnifică – „obligația de a răspunde pentru consecințele unei acțiuni” [7, p. 898]. Atribuind aceste explicații la dreptul penal, se poate spune că prin răspundere penală se înțelege obligația persoanei care a comis o infracțiune de a răspunde pentru fapta comisă, adică de a suporta sancțiunea prevăzută de norma juridico-penală.

Este de remarcat faptul că răspunderea penală poate să existe și să se realizeze doar în limitele raportului de drept penal dintre stat, pe de o parte, și persoana care a comis infracțiunea, pe de altă parte [16, p. 25]. În cadrul raportului de drept penal, persoana care a comis infracțiunea este obligată să suporte o anumită constrângere prevăzută de norma juridico-penală, iar statul este obligat să supună vinovatul să suporte această constrângere. Astfel, raportul de drept penal este orientat spre reglementarea drepturilor și obligațiilor dintre părți, apărute ca rezultat al comiterii infracțiunii. Conținutul acestui raport îl formează corespondența dintre drepturile și obligațiile părților. Astfel, obligația statului de a cere delinventului să răspundă nu face parte din conținutul răspunderii penale, deoarece aceasta duce la îndeplinirea răspunderii și deci rămâne în afara limitelor ei. Raportul de drept penal nu trebuie identificat cu răspunderea penală, deoarece el însuși reglementează procesul juridic de tragere la răspundere penală a persoanei, astfel fiind doar

what is the content of that liability? When does criminal liability arise and cease? How does criminal liability differ from criminal punishment? Only by answering these and many other questions in a complex way we will have a clearer, more correct vision of the approached institution, appreciating its notion and the true legal essence.

First of all, it should be mentioned that criminal liability being a form of legal liability, along with civil, administrative or disciplinary liability is based on the meaning of the term “liability”, which, according to Romanian experts G.Vrabie and S.Popescu, derived from the Latin verb “responderere” and meant to answer, but at the same time, to pay, in turn [11, p.142].

According to DEX, the term “responsibility” means - “the obligation to be responsible for the consequences of an action” [7, p.898]. Attributing these explanations to criminal law, it can be said that criminal liability means the obligation of the person who committed a crime to answer for the act committed, i.e. to bear the sanction provided by the legal-criminal norm.

It should be noted that criminal liability can exist and be realized only within the limits of the criminal law relationship between the state, on the one hand, and the person who committed the crime, on the other hand [16, p.25]. Within the criminal law report, the person who committed the crime is obliged to bear a certain constraint provided by the juridical-criminal norm, and the state is obliged to subject the culprit to bear this constraint. Thus, the criminal law report is oriented towards the regulation of the rights and obligations between the parties, which appeared as a result of committing the crime. The content of this report is formed by the correspondence between the rights and obligations of the parties. Thus, the obligation of the state to hold the offender accountable is not part of the content of the criminal liability, because it leads to the fulfillment of the liability and therefore remains outside its limits. The criminal law relationship should not be identified with criminal liability, because it itself regulates the legal process of criminal prosecution of the person, thus being only an environment in which criminal liability occurs, is realized and then extinguished. Therefore, only the obligation

un mediu în care răspunderea penală apare, se realizează și respectiv se stinge. Prin urmare, doar obligația de a suporta constrângerea penală poate face parte din conținutul răspunderii penale, iar supunerea (obligarea) persoanei care a săvârșit o infracțiune la o anumită constrângere (pedeapsă) constituie un element important în vederea realizării răspunderii penale.

Cuvântul „realizare”, potrivit dicționarului, semnifică „înfăptuire, îndeplinire, împlinire, traducere în viață” [7, p. 898]. Astfel, prin realizarea răspunderii penale se cuvine să înțelegem îndeplinirea obligației persoanei care a săvârșit infracțiunea de a suporta constrângerea penală, adică sancțiunea prevăzută de norma juridico-penală.

În acest context, remarcăm faptul că unii cercetători includ în conținutul juridic al noțiunii răspundere penală nu doar obligația persoanei de a suporta constrângerea penală, ci și realizarea acestei obligații [18, p. 222-223]. Endoliteva A.V., spre exemplu, susține că prin răspundere penală se înțelege obligația persoanei care a săvârșit o infracțiune de a fi supusă influenței juridico-penale precum și suportarea, în fapt, a acestei influențe din partea statului [14, p. 95].

Considerăm incorectă includerea în conținutul juridic al noțiunii răspundere penală nu doar obligația persoanei de a suporta anumite suferințe, ci și realizarea acestei obligații. Răspunderea penală și realizarea răspunderii penale nu sunt noțiuni identice. Răspunderea penală există și până să înceapă să fie realizată. Dacă admitem că răspunderea penală pe lângă obligația persoanei de a fi constrânsă include și realizarea acesteia, iar realizarea obligației constă în condamnarea publică, aplicarea pedepsei și antecedentelor penale, după cum afirmă susținătorii acestui concept, atunci în ce mod se va realiza răspunderea penală? Potrivit acestui mod de interpretare, s-ar cuveni ca și în definirea pedepsei penale să se menționeze că pedeapsa penală este nu doar o măsură de constrângere, ci și realizarea acesteia, ceea ce ni se pare inacceptabil.

O varietate a acestui concept este și opinia potrivit căreia răspunderea penală ar include, pe de o parte, obligația juridică de a respecta și îndeplini cerințele prevăzute de legea penală, realizân-

to bear the criminal constraint can be part of the content of the criminal liability, and the subjection (obligation) of the person who committed a crime to a certain constraint (punishment) is an important element in order to achieve the criminal liability.

The word “achievement”, according to the dictionary, means “accomplishment, fulfillment, and translation in life” [7, p.898]. Thus, by realizing the criminal liability, it is appropriate to understand the fulfillment of the obligation of the person who committed the crime to bear the criminal coercion, i.e. the sanction provided by the juridical-criminal norm.

In this context, we note that some researchers include in the legal content of the notion of criminal liability not only the obligation of the person to bear the criminal constraint, but also the fulfillment of this obligation [18, p.222-223]. Endoliteva A.V., for example, argues that criminal liability means the obligation of the person who committed a crime to be subject to legal and criminal influence as well as the support, in fact, of this influence from the state [14, p.95].

We consider incorrect the inclusion in the legal content of the notion of criminal liability not only the obligation of the person to bear certain sufferings, but also the fulfillment of this obligation. Criminal liability and the realization of criminal liability are not identical notions. Criminal liability exists even before it begins to be realized. If we admit that criminal liability in addition to the obligation of the person to be coerced includes its realization, and the fulfillment of the obligation consists in public conviction, application of punishment and criminal record, as stated by the proponents of this concept, then how will criminal liability be achieved? According to this way of interpretation, it should be mentioned in the definition of the criminal punishment that the criminal punishment is not only a coercive measure but also its realization, which seems unacceptable to us.

A variety of this concept is the opinion that criminal liability would include, on the one hand, the legal obligation to comply with and meet the requirements of criminal law, achieved through the impeccable behavior of citizens, and on the

du-se prin comportamentul ireproșabil al cetățenilor, iar pe de altă parte, obligația persoanei de a suporta condamnarea, limitările în drepturi de ordin material, juridic și personal, precum și realizarea acestora [13, p. 61]. Este de menționat că, potrivit acestui concept, răspunderea penală apare din momentul intrării în vigoare a legii penale și se finalizează odată cu stingerea antecedentelor penale.

Nu împărtășim nici această opinie, deoarece prin deducție logică s-ar cuveni ca prin încetarea răspunderii penale (în legătură cu liberarea de răspundere penală sau înlăturarea răspunderii penale) să se înțeleagă încetarea obligației de a mai respecta legea penală, ceea ce ni se pare o situație nu tocmai corectă. Probabil că adepții acestui concept nu fac diferență între „a prevedea răspunderea” și „apariția răspunderii penale”. Din momentul intrării în vigoare a legii penale răspunderea penală este doar prevăzută, însă ea apare chiar din momentul comiterii infracțiunii. Dacă admitem că răspunderea penală apare din momentul intrării în vigoare a Legii penale, se cuvine să admitem că și infracțiunea apare tot din acel moment, deoarece răspunderea este prevăzută pentru săvârșirea infracțiunii și apare drept urmare a acesteia. Și dacă răspunderea penală apare din momentul intrării în vigoare a legii penale, de ce nu ar dispărea odată cu ieșirea din vigoare a acestei legi?

Stabilirea corectă a limitelor realizării răspunderii penale poate fi făcută doar ținând cont de scopurile acestei instituții, care, cu certitudine sunt identice cu cele ale pedepsei penale (restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea condamnaților, cât și a altor persoane (alin.(2) art.61 CP)) [6, p. 96]. Prin urmare, putem afirma că limitele realizării răspunderii penale trebuie să cuprindă totalitatea elementelor de constrângere ce se aplică în mod exclusiv în realizarea scopurilor acestei instituții.

Din acest punct de vedere, menționăm că în cadrul acestor limite nu trebuie incluse măsurile procesuale de constrângere (transmiterea sub supraveghere a minorului, arestarea la domiciliu, arestarea preventivă etc.), deoarece acestea ur-

other hand, the obligation of the person to bear the conviction, the limitations in material, legal and personal rights as well as their realization [13, p.61]. It should be mentioned that, according to this concept, criminal liability arises from the moment of entry into force of the criminal law and ends with the extinction of the criminal record.

We do not share this opinion either because by logical deduction it would be appropriate that by the termination of criminal liability (in connection with the release of criminal liability or the removal of criminal liability) to mean the cessation of the obligation to comply with criminal law, which seems a situation not exactly correct. Probably, the followers of this concept do not differentiate between “providing for liability” and “the emergence of criminal liability”. From the moment of the entry into force of the Criminal Law, the criminal liability is only provided, but it appears right from the moment of committing the crime. If we admit that criminal liability arises from the moment of entry into force of the Criminal Law, we should admit that the crime also arises from that moment, because liability is provided for the commission of the crime and occurs as a result. And if criminal liability arises from the moment the criminal law enters into force, why should it not disappear with the entry into force of this law?

The correct establishment of the limits of the realization of criminal liability can be made only taking into account the purposes of this institution, which, being identical to those of criminal punishment (restoration of social equity, correction of the convict, and prevention of new crimes by both convicts and to other persons (para. (2) art. 61 CP)) [6, p.96] we can state that the limits of achieving criminal liability must include all the elements of coercion that apply exclusively in achieving the goals of this institution.

From this point of view, we mention that within these limits should not be included the procedural measures of coercion (transmission under supervision of the minor, house arrest, pre-trial detention, etc.), because they pursue a purpose other than those intended, they are intended to ensure good conducting of the criminal investigation, and the criminal investigation, in its

măresc alt scop decât cele vizate, acestea având menirea să asigure buna desfășurare a urmăririi penale, iar urmărirea penală, la rândul ei, are drept scop acumularea probelor privind existența sau inexistența infracțiunii, identificarea făptuitorului și transmiterea cauzei penale în judecată pentru a fi stabilită răspunderea penală (art.252 CPP al RM).

Răspunderea penală, ca și raportul de drept penal, apare odată cu comiterea infracțiunii. Anume din acest moment apare obligația persoanei de a răspunde în fața statului pentru ignorarea respectării benevole a ordinii de drept asigurată de legea penală. Din momentul constatării faptului infracțiunii apare raportul procesual - penal în limitele căruia se realizează activitatea procesuală (demascarea persoanei bănuite, învinuite de comiterea infracțiunii), adică urmărirea penală. Această activitate procesuală parcurge câteva etape reglementate de dreptul procesual-penal în cadrul cărora este prevăzută posibilitatea de a aplica asupra persoanei bănuite (învinuite) de comiterea infracțiunii măsurile de constrângere procesuale enunțate (art.165-210 CPP al RM).

Este de remarcat și faptul că legea penală folosește încă un termen – „tragerea la răspundere penală” (art.306 CP al RM), care are o mare importanță în stabilirea limitelor de realizare a răspunderii penale. În lege acest termen nu se interpretează, iar în literatura juridică există diferite opinii privind conținutul acestuia. În plan general, tragerea la răspundere penală se caracterizează drept „realizarea raportului procesual penal”, exprimată prin tragerea la răspundere a unei persoane anume în calitate de învinuit cu prezentarea învinuirii aduse acesteia [15, p. 453]. Alți autori consideră că, prin tragerea la răspundere penală se înțelege pornirea procesului penal, punerea sub învinuire, dispunerea aplicării măsurii preventive și trimiterea cauzei penale în instanța de judecată [5, p. 601].

Astfel, observăm că acest termen se referă la legea procesual-penală și nu are nimic comun cu realizarea răspunderii penale. În susținerea acestei opinii, Filimonov V.D. consideră, pe bună dreptate, că „tragerea la răspundere penală în calitate de învinuit nu poate fi considerată realiza-

turn, aiming at accumulating evidence regarding the existence or non-existence of the crime, identifying the perpetrator and sending the criminal case to court to establish criminal liability (art. 252 CPC of the Republic of Moldova).

Criminal liability, as well as the criminal law report, appears together with the commission of the crime. It is from this moment that the person's obligation to answer before the state for ignoring the voluntary observance of the rule of law ensured by the criminal law appears. From the moment of ascertaining the fact of the crime, the criminal procedural report appears within the limits of which the procedural activity is performed (unmasking the suspected person, accused of committing the crime), i.e. the criminal investigation. This procedural activity goes through several stages regulated by the criminal procedural law, during which the possibility is provided to apply on the person suspected (accused) of committing the crime the procedural coercive measures enunciated (art. 165-210 CPC of the Republic of Moldova).

It should be noted that the criminal law uses another term “bringing to criminal responsibility” (Art. 306 CC of the Republic of Moldova), which has a great importance in establishing the limits of achieving criminal liability. This term is not interpreted in the law, and in the legal literature there are different opinions on its content. In general, the bringing to criminal responsibility is characterized as “the realization of the criminal procedural report”, expressed by the prosecution of a certain person as an accused with the presentation of the accusation brought against him [15, p.453]. Other authors consider that, by bringing to criminal responsibility is meant the initiation of the criminal process, the indictment, the ordering of the application of the preventive measure and the sending of the criminal case to the court [5, p.601].

Thus, we notice that this term refers to the criminal procedure law and has nothing in common with the realization of criminal liability. In support of this view, Filimonov V.D. considers, rightly, that “bringing to criminal responsibility as a defendant cannot be considered the realization of criminal liability, because it does not bring

rea răspunderii penale, deoarece nu aduce nici o schimbare situației de drept material a persoanei, pentru că nu urmărește acele scopuri ce stau în fața răspunderii penale” [21 p. 114]. Tragerea la răspundere penală presupune învinuirea persoanei de săvârșirea unei infracțiuni, rămânând în afara limitelor de realizare a răspunderii penale.

În cadrul limitelor de realizare a răspunderii penale nu trebuie incluse nici măsurile de siguranță prevăzute de legea penală, deoarece scopul acestora este altul decât cel al răspunderii penale, și anume, de a înlătura un pericol și preîntâmpina săvârșirea faptelor prevăzute de legea penală (art.98 CP). Măsurile de siguranță, spre deosebire de pedeapsă, se aplică chiar și în cazul în care răspunderea penală a încetat în legătură cu liberarea de răspundere penală sau în legătură cu înlăturarea răspunderii penale. Codul penal menționează expres că nici amnistia și nici grațierea, fiind modalități de înlăturare a răspunderii penale, nu au efect asupra măsurilor de siguranță (art.107, 108 din CP al RM).

Vorbind istoric, măsurile de siguranță au fost concepute în ideea „mai bine să previi decât să vindecii” inspirată de școala pozitivistă. Experiența a arătat că unele categorii de răufăcători – anume deficienții mintali și delincvenții de obicei – sunt incapabile să resimtă fie caracterul sancționator, fie chiar efectul intimidant al pedepsei. Față de aceștia pedepsele sunt ineficace, de unde și necesitatea de a recurge la mijloace represive distincte, orientate spre un scop net definit: a proteja mediul social de aceste elemente nocive [4, p. 527].

Constrângerea penală aplicată în limitele realizării răspunderii penale este calculată pentru a influența la nivel psihologic asupra subiectului, care are capacitatea de a înțelege și a-și dirija acțiunile, determinându-l să nu mai încalce ordinea de drept penală și să se conformeze prevederilor legale. Odată cu pronunțarea sentinței de condamnare judecata stabilește în baza legii penale cuantumul constrângerii la care urmează a fi supusă persoana vinovată de comiterea infracțiunii. Desigur că condamnarea persoanei are un impact deosebit asupra realizării scopului răspunderii penale, însă nicidecum nu face parte din elementele

any change to the material legal situation of the person, because it does not pursue those purposes that stand in front of criminal liability” [21 p.114]. The bringing to criminal responsibility involves accusing the person of committing a crime, remaining outside the limits of criminal liability.

The security measures provided by the criminal law must not be included within the limits of achieving criminal liability, because their purpose is different from that of criminal liability, namely, to remove a danger and prevent the commission of acts provided by criminal law (art.98 CC). Security measures, as opposed to punishment, apply even if criminal liability has ceased in connection with the release of criminal liability or in connection with the removal of criminal liability. The Criminal Code expressly mentions that neither amnesty nor remission, being ways of removing criminal liability, have no effect on security measures (art. 107, 108 of the Criminal Code of the Republic of Moldova).

Historically, safety measures have been designed with the idea of “better prevention than cure” inspired by the positivist school. Experience has shown that some categories of criminals - usually the mentally handicapped and delinquent offenders - are unable to feel either the sanctioning nature or even the intimidating effect of punishment. Against them, the punishments are ineffective, hence the need to resort to distinct repressive means, oriented towards a clearly defined purpose: to protect the social environment from these harmful elements [4, p.527].

The criminal coercion applied within the limits of criminal liability is calculated in order to influence at psychological level the subject, who has the ability to understand and direct his actions, causing him to stop violating the criminal law and to comply with legal provisions. With the pronouncement of the sentence, the court establishes on the basis of the criminal law the amount of the constraint to which the person guilty of committing the crime is to be subjected. Of course, the conviction of the person has a special impact on achieving the purpose of criminal liability, but it is by no means part of the elements of achieving criminal responsibility.

Achieving criminal liability and achieving

de realizare a răspunderii penale.

Realizarea răspunderii penale și realizarea scopului răspunderii penale nu sunt identice. Răspunderea penală poate fi realizată prin executarea pedepsei, iar scopul răspunderii penale poate rămâne nerealizat și, invers, în unele cazuri, scopul răspunderii penale poate fi atins și fără executarea pedepsei, în astfel de cazuri persoana fiind liberată de executarea pedepsei. Dacă imediat după ispășirea pedepsei persoana comite din nou o infracțiune, atunci este evident că s-a realizat doar răspunderea penală, nu și scopul acesteia. Despre realizarea scopului răspunderii penale se poate vorbi doar după expirarea unui anumit interval de timp în care persoana va da dovadă de corectare, nemaisăvârșind alte infracțiuni. Acest interval de timp este prevăzut în legea penală sub formă de antecedente penale. Acestea fiind spuse, putem rezuma că nici antecedentele penale nu se încadrează în limitele de realizare a răspunderii penale. Prin urmare, găsim neîntemeiată opinia unor autori precum că antecedentele penale ar fi o formă de realizare a răspunderii penale.

Realizarea răspunderii penale începe deci odată cu executarea pedepsei și încetează odată cu ispășirea pedepsei sau liberarea persoanei de executarea pedepsei. Astfel, pedeapsa nu este identificată cu răspunderea penală, deoarece aceasta este elementul de constrângere prin care se realizează răspunderea penală. Fără răspundere penală pedeapsa nu poate fi executată, iar fără executarea pedepsei răspunderea rămâne nerealizată.

Răspunderea penală nu este identică cu pedeapsa și acestea nu se includ reciproc, dat fiind faptul că răspunderea penală presupune obligația persoanei care a săvârșit infracțiunea de a suporta pedeapsa penală, iar pedeapsa este elementul de constrângere prin care se realizează această obligație. Astfel, răspunderea penală nu este un element de constrângere, ci o premisă fără de care aplicarea constrângerii (pedepsei penale) ar fi imposibilă. Prin urmare, devine evident faptul că obligația de a suporta pedeapsa stabilită de norma de incriminare juridico-penală formează, după cum este bine știut, puntea de legătură dintre infracțiune și pedeapsă, și anume acest sens al răs-

the purpose of criminal liability are not identical. Criminal liability can be achieved by serving the sentence, and the purpose of criminal liability may remain unfulfilled and, conversely, in some cases, the purpose of criminal liability may be achieved without serving the sentence, in such cases the person being released from serving the sentence. If immediately after serving the sentence the person commits a crime again then it is obvious that only the criminal liability has been realized and not its purpose. The achievement of the purpose of criminal liability can be talked about only after the expiration of a certain period of time in which the person will show correction - not committing other crimes. This time interval is provided in the criminal law in the form of a criminal record. That being said, we can summarize that the criminal record does not fall within the limits of achieving criminal responsibility. Therefore, we find unfounded the opinion of some authors that the criminal record would be a form of realization of criminal liability.

The realization of the criminal responsibility begins, therefore, with the execution of the punishment and ends with the atonement of the punishment or the release of the person from the execution of the punishment. Thus the punishment is not identified with the criminal liability because this is the constraint element through which the criminal liability is realized. Without criminal liability the punishment cannot be executed, and without the execution of the punishment the liability remains unfulfilled.

Criminal liability is not identical to punishment and they are not mutually exclusive, given that criminal liability presupposes the obligation of the person who committed the crime to bear the criminal punishment, and punishment is the coercive element by which this obligation is fulfilled. Thus, criminal liability is not an element of coercion but a premise without which the application of coercion (criminal punishment) would be impossible. Therefore, it becomes obvious that the obligation to bear the punishment established by the norm of juridical-criminal incrimination forms, as is well known, the bridge between crime and punishment, namely this sense of criminal liability can rightly be considered one of the basic

punderii penale poate fi considerat, pe bună dreptate, unul dintre pilonii de bază pe care, alături de infracțiune și pedeapsă, se construiește întregul sistem de drept penal.

Din cele menționate, putem rezuma că prin răspundere penală se înțelege obligația persoanei care a săvârșit o infracțiune de a suporta pedeapsa (sanctiunea) prevăzută de legea penală (de norma de incriminare juridico-penală). Această obligație fiind consecința inevitabilă a infracțiunii ca fapt interzis de legea penală apare din momentul săvârșirii infracțiunii și încetează (se stinge) în mod diferit, fie că au expirat termenele de prescripție, fie că persoana a fost liberată de răspundere penală, fie că a fost înlăturată răspunderea penală, fie că a expirat termenul de executare a sentinței de condamnare, fie că persoana a fost liberată de pedeapsă sau că aceasta și-a ispășit pedeapsa. Astfel, din momentul apariției și până la momentul rămânerii definitive a sentinței de condamnare, răspunderea penală parcurge trei etape de individualizare și nu de realizare precum se menționează în unele publicații [8, p. 151]: etapa cuprinsă între momentul săvârșirii infracțiunii și cel al începerii urmăririi penale, etapa tragerii la răspundere penală care începe din momentul pornirii urmăririi penale și până la terminarea acesteia și etapa soluționării cauzei penale în instanța de judecată cuprinsă între momentul terminării urmăririi penale și momentul rămânerii definitive a sentinței de condamnare. În cadrul acestor etape răspunderea penală se identifică, se concretizează, adică se individualizează obligația de a suporta pedeapsa prevăzută de cutare sau cutare articol, alineat din Partea specială a Codului penal. Buna desfășurare a procesului de individualizare a răspunderii penale poate fi asigurată prin aplicarea diferitor măsuri de constrângere prevăzute de legea procesual-penală. După perioada de individualizare a răspunderii penale urmează etapa de punere în aplicare a sentinței de condamnare prin care a fost stabilită, individualizată pedeapsa. Etapa de realizare a răspunderii penale este cuprinsă între momentul începerii executării pedepsei și momentul ispășirii pedepsei. După realizarea răspunderii penale continuă perioada antecedentelor penale începută încă din momentul rămânerii

pillars on which, along with crime and punishment, the entire criminal law system is built.

From the mentioned we can summarize that by criminal liability is meant the obligation of the person who committed a crime to bear the punishment (sanction) provided by the criminal law (by the norm of juridical-criminal incrimination). This obligation being the inevitable consequence of the crime as a fact prohibited by the criminal law appears from the moment of committing the crime and ceases (expires) differently, either the prescription terms has expired, or the person has been released from criminal liability, or criminal liability has been removed, either the term of execution of the sentence has expired, or the person has been released from punishment or he has served his sentence. Thus, from the moment of appearance until the moment of the final conviction, the criminal liability goes through three stages of individualization and not of realization as mentioned in some publications [8, p.151]: the stage between the moment of the crime and that of the beginning of the criminal investigation, the stage of criminal prosecution starting from the moment of initiating the criminal investigation and until its end and the stage of solving the criminal case in the court between the moment of ending the criminal investigation and the moment the conviction becomes final. Within these stages, the criminal liability is identified, concretized, thus the obligation is individualized to bear the punishment provided by this or that article, aligned from the Special Part of the Criminal Code. The good development of the process of individualization of criminal liability can be ensured by applying various coercive measures provided by the procedural-criminal law. After the period of individualization of the criminal responsibility follows the stage of implementation of the sentence of conviction by which the punishment was established, individualized. The stage of accomplishing the criminal responsibility is comprised between the moment of starting the execution of the sentence and the moment of serving the sentence. After the realization of the criminal responsibility, the period of the criminal antecedents continues, starting from the moment of the final sentence of the conviction. During

definitive a sentinței de condamnare. În această perioadă, statul limitează persoana condamnată în anumite drepturi, acordându-i în acest mod un vot de neîncredere în ceea ce privește corectarea și reeducarea acesteia. Stingerea antecedentelor penale anulează toate incapacitățile și decăderile din drepturi legate de antecedentele penale (art.111 CP al RM).

În acest context, accentuăm că în momentul pronunțării sentinței de condamnare răspunderea penală (adică obligația persoanei care a săvârșit o infracțiune de a suporta pedeapsa prevăzută de norma de incriminare juridico-penală) nu dispare, ea existând chiar și în perioada executării pedepsei. În caz contrar, ar fi imposibil să explicăm faptul executării pedepsei de către persoana ce nu ar avea obligația de a suporta această pedeapsă.

Din cele expuse mai sus evidențiem următoarele concluzii:

Prin condamnarea publică, în numele legii, a faptelor infracționale și a persoanelor care le-au săvârșit se înțelege dezaprobară (aprecierea pericoului social al) faptelor infracționale și a persoanelor care le-au săvârșit exprimată în sentința de condamnare care la rândul ei se pronunță în mod public și în numele legii.

Răspunderea penală presupune obligația persoanei care a săvârșit o infracțiune de a suporta pedeapsa (sanctiunea) prevăzută de legea penală (de norma de incriminare juridico-penală).

Etapa de realizare a răspunderii penale este cuprinsă între momentul începerii executării pedepsei și momentul ispășirii pedepsei.

this period, the state limits the convicted person to certain rights, thus giving him a vote of no confidence in correcting and re-educating him. Extinguishing the criminal record cancels all incapacities and forfeitures of rights related to the criminal record (art.111 CC of the Republic of Moldova).

In this context, we emphasize that at the time of sentencing, the criminal liability (i.e. the obligation of the person who committed a crime to bear the penalty provided by the rule of legal criminalization) does not disappear even existing during the execution of the sentence. Otherwise it would be impossible to explain the fact of the execution of the punishment by the person who would not have the obligation to bear this punishment.

From the above we highlight the following conclusions:

Public condemnation, in the name of the law, of criminal acts and the persons who committed them means the disapproval (assessment of the social danger of) the criminal acts and the persons who committed them expressed in the sentence of conviction which in turn is pronounced in publicly and in the name of the law.

Criminal liability presupposes the obligation of the person who committed a crime to bear the punishment (sanction) provided by the criminal law (by the norm of juridical-criminal incrimination).

The stage of accomplishing the criminal responsibility is comprised between the moment of starting the execution of the sentence and the moment of ending serving the sentence.

Referințe bibliografice

Bibliographical references

1. Barbăneagră A. ș.a. Codul Penal comentat și adnotat, Chișinău, Ed. Cartier, 2005, 656 p.
2. Borodac A. ș.a. Manual de drept penal: Partea generală, Chișinău, 2005, 516 p.
3. Borodac A. ș.a. Drept penal. Partea generală. – Chișinău: „Știința”, 1994, 368 p.
4. Botnaru S. Drept penal. Partea generală. Volumul I, Ed. Cartier, 2005, 624 p.
5. Brânză S. ș.a. Drept penal. Partea specială. Volumul II, Chișinău, Ed. Cartier, 2005, 804 p.
6. Comentariu la Codul Penal al Republicii Moldova, sub redacția dr. Alexei Barbăneagră, Chișinău, 2005, 656 p.
7. Dicț. expl. al limbii române. București: Univers Enciclopedic, 1998.1192 p.
8. Dobrinioiu V., Pascu I. Drept penal: Partea

- generală, Note de curs, București 1992, 223 p.
9. Dolea I. ș.a. Drept procesual penal Ediția I, Ed. Cartier 2005, 960 p.
  10. Macari I. Dreptul penal al Republicii Moldova; Partea generală, Chișinău, 2002, CE-USM, 398 p.
  11. Vrabie G., Popescu S. Teoria generală a dreptului. Iași: Editura Ștefan Procopiu, 1993. 197 p.
  12. Браинин Я.М. Уголовная ответственность и ее основание в советском уголовном праве, Москва 1963, 239 с.
  13. Волков Б.С. Детерминистическая природа преступного поведения, Кахань 1975, 110 с.
  14. Ендольцева А. Институт освобождения от уголовной ответственности: теоретические, законодательные и правоприменительные проблемы. Дис. ... док. юрид. наук. Москва, 2005. 389 с.
  15. Загородников Н.И. Советское уголовное право. Издательство «Юридическая литература». - Москва: 1976. 568 с.
  16. Келина С.Г. Теоретические вопросы освобождения от уголовной ответственности, Издательство «Наука», М- Москва: 1974. 233с.
  17. Курлядский В.И. Уголовная ответственность и мера общественного воздействия, Москва 1965, 140с.
  18. Курс советского уголовного права Часть общая Том 1. /Отв. ред. Н. А. Беляев, М. Д. Шаргородский. –Ленинград, Ленинградский государственный университет им. А. А. Жданова. -1968. 646 с.
  19. Осипов П.П. Теоретические основы построения и применения уголовно-правовых санкций. Л., 1976. 135с.
  20. Уголовное право. Общая часть. Учебник для вузов/Отв.ред. Козаченко И.Я. и Незамова З.А. – М., 1997. 516с.
  21. Филимонов В.Д. Уголовная ответственность и общественное принуждение. Сборник работ юридического факультета. Изд. Томского ун-та. Томск, 1965. 319с.

Despre autor:

Boris GLAVAN,
doctor în drept, conferențiar universitar,
Catedra „Activitate specială de investigații
și anticorupție” a Academiei „Ștefan cel Mare”
a MAI al Republicii Moldova,
e-mail: gba74@rambler.ru
tel.: 079402916

About author:

Boris GLAVAN,
PhD, Associate Professor,
Special Investigation and Anti-Corruption
Activity Chair of the Academy “Stefan cel Mare”
of the MIA of the Republic of Moldova,
e-mail: gba74@rambler.ru
tel.: 079402916